

FOTBALL DAMEFOTBALL IDRETT LIKESTILLING

Kvinnefotball i vekst

De enorme forskjellene mellom herrefotball og kvinnefotball når det gjelder økonomi, rammebetingelser, kommersialisering, medieoppmerksomhet og oppmerksomhet generelt, gjør at forskjellene bare øker dersom det ikke tas grep for å løfte kvinnefotballen til like store sportslige høyder som herrefotball, skriver UiT-forskere. (Foto: Terje Pedersen) Foto: TERJE PEDERSEN

Av Linda Wilhelmsen (Førstelektor, UiT Norges arktiske universitet), Kamilla Rognmo (Førstemanuensis, UiT Norges arktiske universitet)

04. november 2020, kl. 08:10 [v](#)

DEL

f

...

ANNONSE

KRONIKK

Dette er en kronikk, skrevet av en ekstern bidragsyter. Kronikken gir uttrykk for skribentens holdninger.

Kvinnefotballen er i vekst. Blant FIFAs 211 nasjonale forbund er det pr. 2019 registrert rundt 13 360 000 millioner spillere, et betydelig større antall spillere enn bare ett par tiår tidligere uten at vi får verifisert eksakte tall. Fotball er i antall medlemmer den største idretten i verden både blant jenter/kvinner og gutter/herrer. Forskjellen i antall medlemmer mellom kjønnene er allikevel stor med 179 882 registrerte gutte-/herrespillere mot 68 984 jente-/kvinnespillere i Norge pr 1. januar 2020.

Den store overvekten av mannlige spillere er ikke så merkelig med tanke på at jente-/kvinnefotball i over 100 år har blitt viet betydelig mindre oppmerksomhet enn gutte-/herrefotball både i media og fra styrende organer i alt fra små klubber lokalt til store internasjonale organisasjoner som FA (det engelske fotballforbund), FIFA, UEFA og tilsvarende organisasjoner i andre verdensdeler. I en lang periode ble kvinnefotballen bevisst undertrykket. FA la ned forbud mot kvinnefotball i 1921. «Fotballspillet passer seg ikke for kvinner, og det kan dessuten være helseskadelig for dem», var FA sin begrunnelse (Jenkel, 2020; NRK/Lote, 2013). Sannheten er at det rett og slett ble for populært der noen av kampene samlet over 50000 tilskuere, som vist i Aftenposten historie. Forbudet ble opphevet i 1971, men FA innlemmet ikke kvinnefotball før i 1993. 50 år med forbud i landet som startet den moderne fotballen og 22 år uten så mye som et sideblikk fra FA, har satt sine spor for kvinnefotballen globalt. Undertrykkingen av kvinnefotballen skapte et tomrom i folks bevissthet rundt sportens kvinnedel, og forståelsen av at fotball = menn har befestet seg i de fleste av oss.

Fotball = menn?

Fortsatt i dag har mange, både fotballinteresserte og ikke fullt så fotballinteresserte, en nærmest ubevisst holdning til at fotball er ensbetydende med herrefotball. Ikke så rart, media, markedskrefter og en mannsdominert fotballverden har i over 100 år hatt sin oppmerksomhet rettet mot herrefotballen. Selv om kvinnefotballen nasjonalt og internasjonalt har fått økt oppmerksomhet og interesse både fra media og næringsliv de siste årene, er veien

frem til at kvinner og menn skal ha like muligheter til å satse på en karriere, relativt lang. Fotball er mannsdominert og herrespillernes utøvelse av sporten blir en norm for hvordan fotball skal spilles (Skogvang, 2014).

Kvinner og menns fysikk er forskjellig. Kvinner har mindre muskelmasse og er spedere bygd enn menn (Lippe, 1982), og når kvinnefotball blir sammenlignet med herrefotball, blir den som oftest ansett som dårligere. I andre ballidretter er ballstørrelsen justert i forhold til kjønnenes fysiske forskjeller; håndballen kvinner bruker er mindre enn håndballen for herrer, likeså i basket og i kastdisiplinene i friidrett. I fotball er ikke størrelsen på ballen justert tilsvarende. Størrelsen på banen, samt mål er også tilpasset menns fysiologi. Sammenlignes menns og kvinners fysikk opp mot ballstørrelse, skulle menn ha spilt med en fotball lik en basketball i størrelse og tyngde, målet skulle vært 20 cm høyere og 61 cm bredere, og banen betydelig større enn den er i dag (Pedersen et al., 2019). André Hansen, keeper i Rosenborg og landslaget, har uttalt: «Da hadde jeg ikke hatt fysiske forutsetninger for å løse oppgaven» (Øfsti, 2019). I andre idrettsgrener er øvelser og utstyr tilpasset den ulike fysikken til kvinner og menn. Man sammenligner ikke kvinnelige skiløpere med mannlige og latterliggjør kvinnelige skiløpere ut fra den sammenligningen (Bergstrøm, 2015). Kvinnefotball derimot, sammenligner mange gjerne med herrefotball, og det er vanlig med både hets og latterliggjøring av kvinnelige utøvere av sporten (Hjelseth og Hovden, 2014).

Forskning

Det er gjennomført mye forskning på fotballspillere og fotballspillet. Spesielt er det gjort mange studier for å forstå spillernes fysiologiske forutsetninger, begrensninger og utviklingspotensial. Alt med mål om å få frem dyktige fotballspillere, som kan utvikle seg best mulig med minst mulig skadeavbrekk. Resultatene er overført til trenerteam verden over som bruker kunnskapen i sin planlegging av trening og utvikling av spillere.

Det er dog et paradoks at det finnes forsvinnende lite forskning på kvinnelige fotballspillere. Det meste av forskning på fotballspillere er gjort på herrespillere, og resultatene av forskningen på menn er direkte overført til å være beste praksis for optimal utvikling av kvinnelige fotballspillere. Dette er en stor utfordring for trenere innen kvinnefotball. Kvinners og menns fysiologi er forskjellig og krever tilpassede kjønnsspesifikke treningsopplegg for å kunne utvikle potensialet som ligger i spillere av begge kjønn (Pedersen et al., 2019).

Dette er grunnen til at UiT Norges arktiske universitet har startet et forskningsprosjekt som retter søkelys på kvinnelige fotballspillere. Prosjektet Female Football Centre (FFC) fikk tildelt 42 millioner av Tromsø Forskningsstiftelse og UiT Norges arktiske universitet for å fremskaffe ny innsikt og kunnskap om faktorer som kan påvirke prestasjonsutviklingen og helsen til kvinnelige fotballspillere. Vi retter også fokus på fotballorganisasjoner sett i et kjønnsperspektiv. Kulturelle og strukturelle fremmere og hemmere for kvinners muligheter til å gå inn i lederroller i fotballklubbens administrasjon og støtteapparat, det være seg som trener, styreleder, daglig leder eller sportslig leder, blir også undersøkt. Ett av de sentrale punktene UEFA og FIFA har i sine strategiplaner for utvikling av kvinnefotballen globalt, er å få flere kvinner inn i fotballorganisasjonenes administrative apparat og som sentrale støttefunksjoner rundt spillerne. Kvinner er sterkt underrepresentert i lederposisjoner i fotballorganisasjoner (Berg og Munthe-Kaas, 2013).

Internasjonale grep for utvikling av kvinnefotball

UEFA og FIFA har lagt [langsiktige strategiplaner for kvinnefotball](#) for alle nivåer og for lokale, nasjonale og globale forhold. Begge organisasjonene har rettet søkelys på spesielt tre områder som fotballverdenen må jobbe med; vekst i deltakelse på alle aldersnivå, forbedre den kommersielle verdien og bygge et godt og sikkert fundament gjennom dyktige organisasjoner som ivaretar spillere og støtteapparat på en bærekraftig måte - sportslig og organisatorisk. Begge organisasjonene løfter samarbeid som en essensiell faktor for å lykkes med å utvikle kvinnefotballen og løfte den opp til toppnivå. FIFPRO, har i sin forskningsrapport følgende konklusjon om viktige faktorer for utvikling av kvinnefotball: felles visjon som en guide for fremtidens kvinnefotball basert på dokumentert og analysert data gjennom forskning (FIFPRO, 2020).

De enorme forskjellene mellom herrefotball og kvinnefotball når det gjelder økonomi, rammebetingelser, kommersialisering, medieoppmerksomhet og oppmerksomhet generelt (Skogvang, 2006) gjør at forskjellene bare øker dersom det ikke tas grep for å løfte kvinnefotballen til like store sportslige høyder som herrefotball. De økonomiske, astronomiske høyder som pengestrømmen i herrefotball har, trenger ikke være nødvendig for en

bærekraftig idrett på toppnivå. Summene i herrefotballen er så store at de kan oppleves som rett og slett «latterlig dumme» (Adresseavisen, okt. 2020).

Lokale grep for utvikling av kvinnefotball

I Tromsø har et nytt samarbeid mellom fotballklubbene Tromsø IL og IF Fløya målsetting om å legge forholdene til rette for toppsatsing innen kvinnefotball. I Tromsø har gutter/menn i mange år fått mulighet til å satse 100% på sin idrett, og tiden er absolutt inne for å gi kvinnelige fotballspillere samme mulighet, en mulighet til å nå toppen av norsk fotball, landslag og spill på internasjonalt nivå. Gjennom konstruktivt samarbeid mellom alle aktører som er involvert i og rundt kvinnefotball nås større mål enn hva hver enkelt oppnår alene (UEFA strategiplan, 2019). Det meste av forskning på nettopp samarbeid og samhandling viser at dette er veien å gå for å oppnå større mål.

Linda Wilhelmsen og Kamilla Rogno er tilknyttet forskningsprosjektet FFC – Female Football Centre ved UiT, Norges arktiske universitet.

Lik Nordnorsk debatt på Facebook

Liker 63 k personer liker dette. [Registrer deg](#) for å se hva vennene dine liker.

Les mer om: [Fotball](#) [Damefotball](#) [Idrett](#) [Likestilling](#)

[Se kommentarer](#)

Flere saker

Har vi mistet morgendagens helter?

ANNONSE

